

**Konwersatorium z chemii ciała stałego
Specjalność: chemia budowlana**

ZESTAW 5

Międzynarodowe Tablice Krystalograficzne

- analiza informacji zawartych w Międzynarodowych Tablicach Krystalograficznych
- rozwiązywanie zadań w oparciu o dane zawarte w Międzynarodowych Tablicach Krystalograficznych

Zadanie 1

Siarczek palladu (PdS), należący do układu tetragonalnego, ma grupę przestrzenną $P4_2/m$. Komórka elementarna o wymiarach $a_0 = 6.429 \text{ \AA}$ i $c_0 = 6.608 \text{ \AA}$ zawiera osiem atomów palladu i osiem atomów siarki. Atomy siarki zajmują ogólną pozycję równoważną $8k$ o parametrach $x = 0.19$, $y = 0.32$, $z = 0.23$. Atomy palladu zajmują trzy krystalograficzne różne pozycje palladu:

2 Pd w pozycji $2e$

2 Pd w pozycji $2c$

4 Pd w pozycji $4j$ przy czym $x = 0.48$ i $y = 0.25$.

Korzystając z „Międzynarodowych Tablic Krystalograficznych” oraz powyższych danych:

- wyznacz wartości współrzędnych dla atomów siarki i palladu;
- znając położenia atomów w komórce wykreśl jej rzut na płaszczyznę (001);
- oblicz odległości od atomu siarki do każdego z czterech sąsiednich atomów palladu.

Zadanie 2

Fluorek cyny(IV) SnF_4 , krystalizuje w grupie przestrzennej $I4/mmm$. Komórka elementarna ma wymiary $a_0 = 4.04$, $c_0 = 7.93 \text{ \AA}$. Atomy zajmują następujące pozycje krystalograficzne:

Sn w pozycji $2a$

F' w pozycji $4c$

F'' w pozycji $4e$ przy czym $z = 0.237$

Korzystając z „Międzynarodowych Tablic Krystalograficznych” oraz powyższych informacji:

- wyznacz wartości współrzędnych dla atomów cyny i fluoru
- znając położenia atomów w komórce wykreśl strukturę SnF_4
- określ grupę punktową dla pozycji szczególnych
- oblicz długość wiązania Sn–F i opisz sferę koordynacji wokół atomu centralnego.

Zadanie 3

HgBr_2 krystalizuje w grupie przestrzennej $Cmc2_1$. Wymiary komórki elementarnej wynoszą $a_0 = 4.624 \text{ \AA}$, $b_0 = 6.798 \text{ \AA}$, $c_0 = 12.445 \text{ \AA}$ i zawiera 4 atomy rtęci w pozycji ($4a$) przy czym $y = 0.334$, $z = 0.000$ i 8 atomów bromu zajmujących następujące pozycje:

Br(1) $4a$ przy czym $y = 0.056$, $z = 0.132$ oraz Br(2) $4a$ przy czym $y = 0.389$, $z = 0.368$.

Korzystając z „Międzynarodowych Tablic Krystalograficznych” oraz powyższych danych:

- wyznacz wartości współrzędnych dla atomów rtęci i bromu;
- znając położenia atomów w komórce wykreśl jej rzut na płaszczyznę (100);
- oblicz odległości od atomu rtęci do każdego z sąsiednich atomów bromu.

- a) pkt. nad płaszczyzną rzutu, dla którego $z \neq 0$
- b) pkt. pod płaszczyzną rzutu, dla którego $z \neq 0$
- c) pkt. nad płaszczyzną rzutu, dla którego $z = 1/2 + z$
- d) pkt. pod płaszczyzną rzutu, dla którego $z = 1/2 - z$
- e) pkt., który powstał w wyniku odbicia w płaszczyźnie lub środku symetrii
- f i g) dwa punkty znajdujące się jeden nad drugim, z których jeden powstał w wyniku odbicia w płaszczyźnie lub środku symetrii (znaczenia $+ i -$ oraz $1/2+ i 1/2-$ jak wyżej)

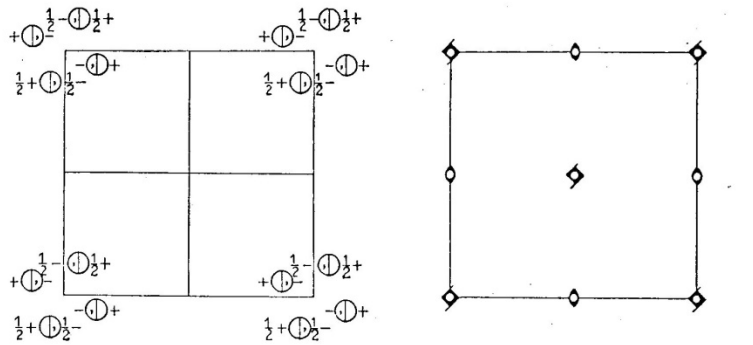
W Tablicach Krystalograficznych dla każdej grupy przestrzennej podaje się także współrzędne pozycji ogólnych i szczególnych, liczebność pozycji, oznaczenie literowe Wyckoffa oraz informacje o refleksach dyfrakcyjnych.

$P4_2/m$
 C_{4h}^2

No. 84

$P4_2/m$

$4/m$ Tetragonal

Origin at centre ($2/m$) on 4_2

Number of positions,
Wyckoff notation,
and point symmetry

Co-ordinates of equivalent positions

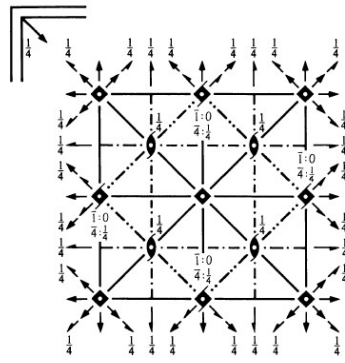
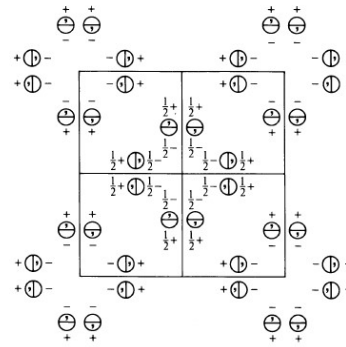
Conditions limiting
possible reflections

Number of positions, Wyckoff notation, and point symmetry			Co-ordinates of equivalent positions	Conditions limiting possible reflections
8	<i>k</i>	1	$x, y, z; \bar{x}, \bar{y}, z; \bar{y}, x, \frac{1}{2} + z; y, \bar{x}, \frac{1}{2} + z;$ $x, y, \bar{z}; \bar{x}, \bar{y}, \bar{z}; \bar{y}, x, \frac{1}{2} - z; y, \bar{x}, \frac{1}{2} - z.$	General: <i>hkl</i> : No conditions <i>hk0</i> : No conditions <i>00l</i> : $l=2n$
4	<i>j</i>	<i>m</i>	$x, y, 0; \bar{x}, \bar{y}, 0; \bar{y}, x, \frac{1}{2}; y, \bar{x}, \frac{1}{2}.$	Special: as above, plus no extra conditions
4	<i>i</i>	2	$0, \frac{1}{2}, z; 0, \frac{1}{2}, \bar{z}; \frac{1}{2}, 0, \frac{1}{2} + z; \frac{1}{2}, 0, \frac{1}{2} - z.$	<i>hkl</i> : $h+k+l=2n$
4	<i>h</i>	2	$\frac{1}{2}, \frac{1}{2}, z; \frac{1}{2}, \frac{1}{2}, \bar{z}; \frac{1}{2}, \frac{1}{2}, \frac{1}{2} + z; \frac{1}{2}, \frac{1}{2}, \frac{1}{2} - z.$	} <i>hkl</i> : $l=2n$
4	<i>g</i>	2	$0, 0, z; 0, 0, \bar{z}; 0, 0, \frac{1}{2} + z; 0, 0, \frac{1}{2} - z.$	
2	<i>f</i>	$\bar{4}$	$\frac{1}{2}, \frac{1}{2}, \frac{1}{4}; \frac{1}{2}, \frac{1}{2}, \frac{3}{4}.$	
2	<i>e</i>	$\bar{4}$	$0, 0, \frac{1}{4}; 0, 0, \frac{3}{4}.$	} <i>hkl</i> : $h+k+l=2n$
2	<i>d</i>	$2/m$	$0, \frac{1}{2}, \frac{1}{2}; \frac{1}{2}, 0, 0.$	
2	<i>c</i>	$2/m$	$0, \frac{1}{2}, 0; \frac{1}{2}, 0, \frac{1}{2}.$	
2	<i>b</i>	$2/m$	$\frac{1}{2}, \frac{1}{2}, 0; \frac{1}{2}, \frac{1}{2}, \frac{1}{2}.$	} <i>hkl</i> : $l=2n$
2	<i>a</i>	$2/m$	$0, 0, 0; 0, 0, \frac{1}{2}.$	

$I4/mmm$ D_{4h}^{17} $4/mmm$

Tetragonal

No. 139

 $I 4/m 2/m 2/m$ Patterson symmetry $I4/mmm$ Origin at centre ($4/mmm$)

CONTINUED

No. 139

 $I4/mmm$ Generators selected (1); $t(1,0,0)$; $t(0,1,0)$; $t(0,0,1)$; $t(\frac{1}{2}, \frac{1}{2}, \frac{1}{2})$; (2); (3); (5); (9)

Positions

Multiplicity,
Wyckoff letter,
Site symmetryCoordinates
(0,0,0)+ $(\frac{1}{2}, \frac{1}{2}, \frac{1}{2})+$

Multiplicity	Wyckoff letter	Site symmetry	(1) x, y, z	(2) $\bar{x}, \bar{y}, z$	(3) $\bar{y}, x, z$	(4) $y, \bar{x}, z$
32	<i>o</i>	1	(5) $\bar{x}, y, z$	(6) $x, \bar{y}, z$	(7) y, x, z	(8) $\bar{y}, \bar{x}, z$
			(9) $\bar{x}, \bar{y}, z$	(10) x, y, z	(11) $y, \bar{x}, z$	(12) $\bar{y}, x, z$
			(13) $x, \bar{y}, z$	(14) $\bar{x}, y, z$	(15) $\bar{y}, \bar{x}, z$	(16) y, x, z

Reflection conditions

General:

$hkl : h + k + l = 2n$
 $hk0 : h + k = 2n$
 $0kl : k + l = 2n$
 $hhl : l = 2n$
 $00l : l = 2n$
 $h00 : h = 2n$

Special: as above, plus

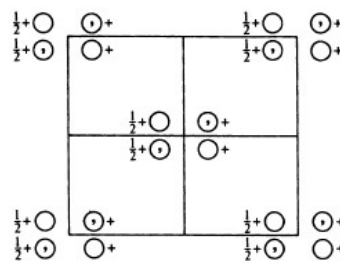
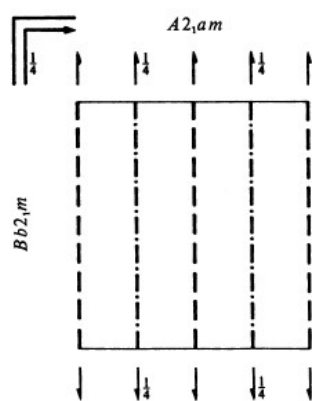
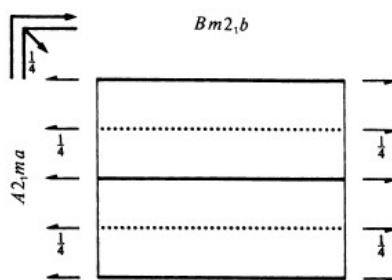
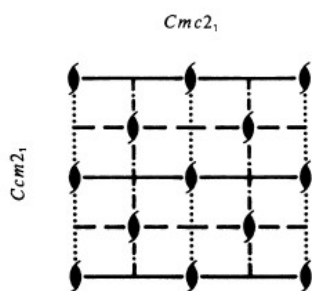
16	<i>n</i>	$.m.$	$0, y, z$ $0, \bar{y}, z$	$0, \bar{y}, z$ $0, y, z$	$\bar{y}, 0, z$ $y, 0, z$	$y, 0, z$ $\bar{y}, 0, z$	no extra conditions
16	<i>m</i>	$.m.$	x, x, z $\bar{x}, x, z$	$\bar{x}, \bar{x}, z$ $x, \bar{x}, z$	$\bar{x}, x, z$ $x, \bar{x}, z$	$x, \bar{x}, z$ $\bar{x}, x, z$	no extra conditions
16	<i>l</i>	$m..$	$x, y, 0$ $\bar{x}, y, 0$	$\bar{x}, \bar{y}, 0$ $x, \bar{y}, 0$	$\bar{y}, x, 0$ $y, x, 0$	$y, \bar{x}, 0$ $\bar{y}, \bar{x}, 0$	no extra conditions
16	<i>k</i>	$.2$	$x, x + \frac{1}{2}, \frac{1}{2}$ $\bar{x}, \bar{x} + \frac{1}{2}, \frac{1}{2}$	$\bar{x}, \bar{x} + \frac{1}{2}, \frac{1}{2}$ $x, x + \frac{1}{2}, \frac{1}{2}$	$\bar{x} + \frac{1}{2}, x, \frac{1}{2}$ $x + \frac{1}{2}, \bar{x}, \frac{1}{2}$	$x + \frac{1}{2}, \bar{x}, \frac{1}{2}$ $\bar{x} + \frac{1}{2}, x, \frac{1}{2}$	$hkl : l = 2n$
8	<i>j</i>	$m2m.$	$x, \frac{1}{2}, 0$	$\bar{x}, \frac{1}{2}, 0$	$\frac{1}{2}, x, 0$	$\frac{1}{2}, \bar{x}, 0$	no extra conditions
8	<i>i</i>	$m2m.$	$x, 0, 0$	$\bar{x}, 0, 0$	$0, x, 0$	$0, \bar{x}, 0$	no extra conditions
8	<i>h</i>	$m.2m$	$x, x, 0$	$\bar{x}, \bar{x}, 0$	$\bar{x}, x, 0$	$x, \bar{x}, 0$	no extra conditions
8	<i>g</i>	$2mm.$	$0, \frac{1}{2}, z$	$\frac{1}{2}, 0, z$	$0, \frac{1}{2}, z$	$\frac{1}{2}, 0, z$	$hkl : l = 2n$
8	<i>f</i>	$.2/m$	$\frac{1}{4}, \frac{1}{4}, \frac{1}{2}$	$\frac{3}{4}, \frac{3}{4}, \frac{1}{2}$	$\frac{3}{4}, \frac{1}{4}, \frac{1}{2}$	$\frac{1}{4}, \frac{3}{4}, \frac{1}{2}$	$hkl : k, l = 2n$
4	<i>e</i>	$4mm$	$0, 0, z$	$0, 0, z$			no extra conditions
4	<i>d</i>	$\bar{4}m2$	$0, \frac{1}{2}, \frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}, 0, \frac{1}{2}$			$hkl : l = 2n$
4	<i>c</i>	$mmm.$	$0, \frac{1}{2}, 0$	$\frac{1}{2}, 0, 0$			$hkl : l = 2n$
2	<i>b</i>	$4/mmm$	$0, 0, \frac{1}{2}$				no extra conditions
2	<i>a</i>	$4/mmm$	$0, 0, 0$				no extra conditions

$Cmc2_1$

No. 36

 C_{2v}^{12} $Cmc2_1$ $mm2$

Orthorhombic

Patterson symmetry $Cmmm$

CONTINUED

No. 36

 $Cmc2_1$

Generators selected (1); $t(1,0,0)$; $t(0,1,0)$; $t(0,0,1)$; $t(\frac{1}{2}, \frac{1}{2}, 0)$; (2); (3)

Positions

Multiplicity,
Wyckoff letter,
Site symmetry

Coordinates

 $(0,0,0)+ (\frac{1}{2}, \frac{1}{2}, 0)+$

Reflection conditions

8 b 1 (1) x, y, z (2) $\bar{x}, \bar{y}, z + \frac{1}{2}$ (3) $x, \bar{y}, z + \frac{1}{2}$ (4) $\bar{x}, y, z$

General:

 $hkl : h + k = 2n$ $0kl : k = 2n$ $h0l : h, l = 2n$ $hk0 : h + k = 2n$ $h00 : h = 2n$ $0k0 : k = 2n$ $00l : l = 2n$

Special: no extra conditions

4 a $m..$ $0, y, z$ $0, \bar{y}, z + \frac{1}{2}$

$P4/mmm$

D_{4h}^1

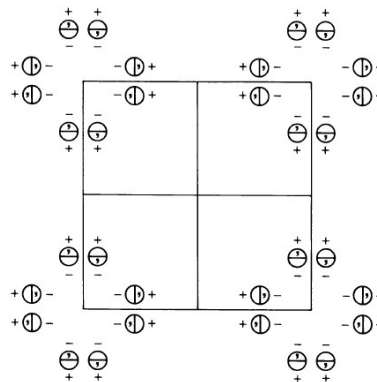
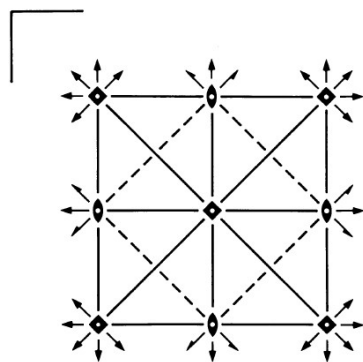
$4/mmm$

Tetragonal

No. 123

$P 4/m 2/m 2/m$

Patterson symmetry $P4/mmm$

Origin at centre ($4/mmm$)

Generators selected (1); $t(1,0,0)$; $t(0,1,0)$; $t(0,0,1)$; (2); (3); (5); (9)

Positions

Multiplicity,
Wyckoff letter,
Site symmetry

Coordinates

Reflection conditions

		(1) x, y, z	(2) $\bar{x}, \bar{y}, z$	(3) $\bar{y}, x, z$	(4) $y, \bar{x}, z$	
16	u 1	(5) $\bar{x}, y, z$	(6) $x, \bar{y}, z$	(7) y, x, z	(8) $\bar{y}, \bar{x}, z$	General: no conditions
		(9) $\bar{x}, \bar{y}, z$	(10) x, y, z	(11) $y, \bar{x}, z$	(12) $\bar{y}, x, z$	
		(13) $x, \bar{y}, z$	(14) $\bar{x}, y, z$	(15) $\bar{y}, \bar{x}, z$	(16) y, x, z	
8	t . m .	$x, \frac{1}{2}, z$	$\bar{x}, \frac{1}{2}, z$	$\frac{1}{2}, x, z$	$\frac{1}{2}, \bar{x}, z$	Special: no extra conditions
		$\bar{x}, \frac{1}{2}, z$	$x, \frac{1}{2}, z$	$\frac{1}{2}, x, z$	$\frac{1}{2}, \bar{x}, z$	
8	s . m .	$x, 0, z$	$\bar{x}, 0, z$	$0, x, z$	$0, \bar{x}, z$	no extra conditions
		$\bar{x}, 0, z$	$x, 0, z$	$0, x, z$	$0, \bar{x}, z$	
8	r . . m	x, x, z	$\bar{x}, \bar{x}, z$	$\bar{x}, x, z$	$x, \bar{x}, z$	no extra conditions
		$\bar{x}, x, z$	$x, \bar{x}, z$	x, x, z	$\bar{x}, \bar{x}, z$	
8	q m . .	$x, y, \frac{1}{2}$	$\bar{x}, \bar{y}, \frac{1}{2}$	$\bar{y}, x, \frac{1}{2}$	$y, \bar{x}, \frac{1}{2}$	no extra conditions
		$\bar{x}, y, \frac{1}{2}$	$x, \bar{y}, \frac{1}{2}$	$y, x, \frac{1}{2}$	$\bar{y}, \bar{x}, \frac{1}{2}$	
8	p m . .	$x, y, 0$	$\bar{x}, \bar{y}, 0$	$\bar{y}, x, 0$	$y, \bar{x}, 0$	no extra conditions
		$\bar{x}, y, 0$	$x, \bar{y}, 0$	$y, x, 0$	$\bar{y}, \bar{x}, 0$	
4	o $m2m$.	$x, \frac{1}{2}, \frac{1}{2}$	$\bar{x}, \frac{1}{2}, \frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}, x, \frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}, \bar{x}, \frac{1}{2}$	no extra conditions
4	n $m2m$.	$x, \frac{1}{2}, 0$	$\bar{x}, \frac{1}{2}, 0$	$\frac{1}{2}, x, 0$	$\frac{1}{2}, \bar{x}, 0$	no extra conditions
4	m $m2m$.	$x, 0, \frac{1}{2}$	$\bar{x}, 0, \frac{1}{2}$	$0, x, \frac{1}{2}$	$0, \bar{x}, \frac{1}{2}$	no extra conditions
4	l $m2m$.	$x, 0, 0$	$\bar{x}, 0, 0$	$0, x, 0$	$0, \bar{x}, 0$	no extra conditions
4	k $m . 2m$	$x, x, \frac{1}{2}$	$\bar{x}, \bar{x}, \frac{1}{2}$	$\bar{x}, x, \frac{1}{2}$	$x, \bar{x}, \frac{1}{2}$	no extra conditions
4	j $m . 2m$	$x, x, 0$	$\bar{x}, \bar{x}, 0$	$\bar{x}, x, 0$	$x, \bar{x}, 0$	no extra conditions
4	i $2mm$.	$0, \frac{1}{2}, z$	$\frac{1}{2}, 0, z$	$0, \frac{1}{2}, z$	$\frac{1}{2}, 0, z$	$hkl : h + k = 2n$
2	h $4mm$	$\frac{1}{2}, \frac{1}{2}, z$	$\frac{1}{2}, \frac{1}{2}, z$			no extra conditions
2	g $4mm$	$0, 0, z$	$0, 0, z$			no extra conditions
2	f mmm .	$0, \frac{1}{2}, 0$	$\frac{1}{2}, 0, 0$			$hkl : h + k = 2n$
2	e mmm .	$0, \frac{1}{2}, \frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}, 0, \frac{1}{2}$			$hkl : h + k = 2n$
1	d $4/mmm$	$\frac{1}{2}, \frac{1}{2}, \frac{1}{2}$				no extra conditions
1	c $4/mmm$	$\frac{1}{2}, \frac{1}{2}, 0$				no extra conditions
1	b $4/mmm$	$0, 0, \frac{1}{2}$				no extra conditions
1	a $4/mmm$	$0, 0, 0$				no extra conditions